

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 12Svp/11/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200262
Dátum vydania rozhodnutia: 30. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Vačok
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200262.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Anity Filovej, JUDr. Moniky Valašikovej, PhD., JUDr. Juraja Vališa, LL.M. v právnej veci žalobcu: R. G., adresa trvalého pobytu: B. XXX, XXX XX, dátum narodenia: XX. H. XXXX, v zastúpení: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA - JUDr. STANISLAV KAŠČÁK, s.r.o., so sídlom: Ulica 1. mája 1246, 093 01 Vranov nad Topľou, IČO: 47 245 034, voči žalovanej: E. V., adresa trvalého pobytu: B. XXX, XXX XX, dátum narodenia: XX. H. XXXX, v zastúpení: JUDr. Martin Polák - advokát, so sídlom: Poštová 14, 040 01 Košice, vedený Slovenskou advokátskou komorou pod reg. č. 5414, v konaní o žalobe vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy, takto

rozhodol:

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .

II. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky priznáva žalovanej právo na úplnú náhradu účelne vynaložených trov konania.

Odôvodnenie

I. Podania účastníkov konania

1. Žalobca doručil dňa 9. novembra 2022 na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „správny súd“) ako neúspešný kandidát na starostu obce Zámotov žalobu vo veciach ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy. Navrhol v nej, aby správny súd zrušil výsledok volieb starostu menovanej obce a zaviazal žalovanú povinnosťou nahradiť mu trovy konania v plnom rozsahu. Svoju žalobu odôvodnil skutočnosťou, že žalobkyňa nie je spôsobilá pre výkon funkcie starostky obce, pretože nespĺňa podmienku uvedenú v § 13a ods. 1 písm. d) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v účinnom znení (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“). Podľa informácií žalobcu má byť na výpise z registra trestov žalovanej uvedené, že je odsúdená trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 13T/162/2016, zo dňa 28. októbra 2016, právoplatným 24. decembra 2016, za spáchanie úmyselného trestného činu podľa § 348 ods. 1 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v účinnom znení (ďalej len „Trestný zákon“). Zároveň má byť voči žalovanej vedené trestné stíhanie, a to na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 12T/12/2016 pre trestný čin

úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona. Žalobca navrhol, aby si správny súd zadovážil výpis a odpis z registra trestov žalovanej.

2. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe navrhla, aby správny súd žalobu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania vo výške 100 %. Uviedla, že trestné odsúdenie trestným rozkazom sp. zn. 13T/162/2016 zo dňa 28. októbra 2016 je voči nej s ohľadom na § 50 ods. 7 Trestného zákona zahladené. Trestné konanie vedené Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. 12T/12/2016 je vo fáze hlavného pojednávania. Žalovaná preto podľa jej názoru splňa podmienky na výkon funkcie starostky obce. Navyše § 13a ods. 1 písm. d) zákona o obecnom zriadení sa vzťahuje na situáciu, ak je starosta právoplatne odsúdený za trestný čin počas výkonu mandátu, čo sa v prípade žalovanej nestalo.

3. Žalobca v replike k vyjadreniu uviedol, že žalovaná nepredložila výpis z registra trestov. Z tohto dôvodu sa možno domnievať, že je na tomto dokumente stále vedené odsúdenie za úmyselný trestný čin, hoci zo strany Okresného súdu Vranov nad Topľou malo prísť v prípade osvedčenia k zaslaniu uvedenej skutočnosti Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky. Vo vzťahu k prebiehajúcej trestnému konaniu žalovaná síce odkazuje na princíp prezumpcie neviny, nešpecifikuje však skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Tak nie je možné vyhodnotiť, ktorý ods. § 50 Trestného zákona sa má na žalovanú aplikovať. Vo vzťahu k bezúhonnosti žalovanej žalobca poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“), sp. zn. PL. ÚS 1/2019, zo dňa 23. januára 2019, podľa ktorého je nesplnenie podmienky pasívneho volebného práva dôvodom na vyhlásenie volieb za neplatné. Žalovaná v duplike zotrvala na svojich tvrdeniach a vyjadreniach uvedených vo svojom vyjadrení.

II. Vykonané dokazovanie správnym súdom

4. Správny súd si v rámci dokazovania vyžiadal volebnú dokumentáciu obce Zámotov. Oboznámil sa s listinnými dôkazmi tvoriacimi prílohu žaloby Správny súd si zadovážil spisy Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/12/2016 a 13T/162/2016. Zároveň vykonal lustráciu žalovanej za účelom zistenia doterajších zápisov v registri trestov prostredníctvom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Tiež sa dopytoval Okresného súdu Vranov nad Topľou, či prišlo v konaní sp. zn. 13T/162/2016 k vydaniu rozhodnutia o osvedčení sa žalovanej po uplynutí skúšobnej doby určenej z dôvodu podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody (§ 70 ods. 1 Trestného zákona).

5. Z lustrácie žalovanej z registra trestov vyplynulo, že Okresný súd Vranov nad Topľou vydal trestný rozkaz, sp. zn.: 13T/162/2016, zo dňa 28. októbra 2016, právoplatný dňa 24. decembra 2016, ktorým uznal žalovanú vinnou.

6. Zo súdneho spisu Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 13T/162/2016, vyplynulo, že

- uvedený súd vydal trestný rozkaz, č. k. 13T/162/2016-54, zo dňa 28. októbra 2016, právoplatný a vykonateľný dňa 24. decembra 2016. Týmto trestným rozkazom uznal žalovanú vinnú z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Uložil jej podľa § 348 ods. 1 v spojení s § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere päť mesiacov, ktorý podľa § 49 ods. 1 Trestného zákona podmiennečne odložil, s určením skúšobnej doby podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona na dvadsaťštyri mesiacov. Zároveň jej podľa § 61 ods. 1 a 2 Trestného zákona uložil trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel všetkých druhov v trvaní tri roky,

- Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením, č. k. 13T/162/2016-113, zo dňa 18. októbra 2018, právoplatným a vykonateľným toho istého dňa, podľa § 69 ods. 1 Trestného zákona podmiennečne upustil od výkonu zvyšku trestu žalovanej viesť motorové vozidlo a určil podľa § 69 ods. 2 Trestného zákona skúšobnú dobu v trvaní dvadsať mesiacov,

- Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením, č. k. 13T/162/2016-133, zo dňa 25. februára 2020, právoplatným a vykonateľným toho istého dňa, rozhodol podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona, že žalovaná sa osvedčila v skúšobnej dobe podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Zároveň uviedol, že z dôvodu plynutia skúšobnej doby určenej v súvislosti s upustením od zvyšku trestu zákazu činnosti, ktorá uplynie až 10. júna 2020, nenastali podmienky pre záver o hľadenej na žalovanú ako na nevinnú,

- v spise na č. l. 152 sa nachádza pokyn vyššej súdnej úradníčke zo dňa 23. júla 2020 na prípravu rozhodnutia o osvedčení súvisiaceho s upustením od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti.

7. Z vyjadrenia Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 20. januára 2023 k dopytu, či prišlo v konaní sp. zn. 13T/162/2016 k vydaniu rozhodnutia podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku, vyplynulo, že Okresný súd Vranov nad Topľou takéto rozhodnutie nevydal. Dôvodom je pripojenie uvedeného

spisu k inému konaniu vedenému voči žalovanej. Z e-mailovej správy tohto súdu zo dňa 22. novembra 2022 vyplýva, že spis sp. zn. 13T/162/2016 bol pripojený k veci vedenej Okresným súdom Vranov nad Topľou pod sp. zn. 12T/12/2016.

8. Zo súdneho spisu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/12/2016 vyplýva, že dňa 28. januára 2016 bola podaná obžaloba na žalovanú za prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona. Vec je v štádiu súdneho konania, v rámci ktorého po odročení hlavného pojednávania je nový termín určený na 13. marca 2023.

III. Vybrané ustanovenia, z ktorých správny súd vychádzal

Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v účinnom znení (ďalej len „Trestný poriadok“) každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinnu.

Podľa § 17 Trestného zákona pre trestnosť činu spáchaného fyzickou osobou treba úmyselné zavinenie, ak tento zákon výslovne neustanovuje, že stačí zavinenie z nebanlivosti.

Podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona časti prvej vety pred bodkočiarkou ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a splnil povinnosť nahradit' škodu spôsobenú trestným činom alebo zaplatit' dlh alebo zameškané výživné, ak boli uložené, súd vysloví, že sa osvedčil.

Podľa § 50 ods. 7 Trestného zákona ak sa vyslovilo, že sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil, alebo ak sa má za to, že sa osvedčil, hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený.

Podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku ak odsúdený, u ktorého sa podmienene upustilo od zvyšku trestu zákazu činnosti, viedol v skúšobnej dobe riadny život a plnil uložené obmedzenia a povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil; inak rozhodne, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby, že zvyšok trestu vykoná.

Podľa § 70 ods. 3 Trestného poriadku rovnako sa má za to, že trest zákazu činnosti bol vykonaný dňom, keď rozhodnutie o podmienene upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti nadobudlo právoplatnosť, ak súd bez viny odsúdeného nenariadil do roka od uplynutia skúšobnej doby, že odsúdený zvyšok trestu vykoná.

Podľa § 92 ods. 2 Trestného zákona ak ide o odsúdenie na trest zákazu činnosti, k zahladeniu dochádza jeho vykonaním.

Podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona Kto marí alebo podstatne sťažuje výkon rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci tým, že vykonáva činnosť, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie súdu alebo iného štátneho orgánu o zákaze činnosti, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Podľa § 6 písm. b) volebného zákona prekážkou práva byť volený je právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené.

Podľa § 312j ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v účinnom znení (ďalej len „SSP“) ak správny súd po preskúmaní zistí, že žaloba nie je dôvodná, zamietne ju.

Podľa § 13a ods. 1 písm. d) zákona o obecnom zriadení mandát starostu zaniká právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmienene odložený.

IV. Právne posúdenie

9. Správny súd konštatuje, že žaloba bola podaná oprávnenou osobou (§ 312c písm. a) SSP) a včas (§ 312e SSP). Podaná žaloba spĺňa všetky požadované náležitosti (§ 312f SSP). Správny súd v danej veci nepovažoval za potrebné nariadenie pojednávania (§ 312h SSP).

10. V súlade s nálezom Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 1/2019, zo dňa 23. januára 2019, na ktorý poukázal žalobca, správny súd konštatuje, že nesplnenie podmienok pasívneho volebného práva na starostu obce jedným z kandidátov v dôsledku jeho právoplatného odsúdenia za úmyselný trestný čin, ktoré nebolo zahladené, (§ 6 písm. b) volebného zákona), je dôvodom na zrušenie volieb. Skutočnosť, že by kandidoval kandidát, ktorý v zmysle súčasnej právnej úpravy nespĺňal podmienky pasívneho volebného práva a navyše bol vo voľbách úspešný, dosahuje takú intenzitu, ktorá má za následok samotnú nezákonnosť výsledku volieb.

11. V súlade s predmetným uznesením správny súd pripomína, že voľby sú slobodnou súťažou kandidátov, ktorá sa však musí uskutočniť podľa zákonných pravidiel. Je preto neprípustné, aby v

rámci tejto súťaže kandidoval kandidát, ktorého kandidatúru zakazuje účinná právna úprava. Z tohto dôvodu správny súd vykonal dokazovanie na verifikáciu námietky žalobcu spočívajúcej v nesplnení podmienky výkonu pasívneho volebného práva na starostku obce Zámotov žalovanou, z dôvodu jej údajného nezahladeného odsúdenia za úmyselný trestný čin.

12. Správny súd konštatuje, že žalovaná bola trestným rozkazom, č. k. 13T/162/2016-54, zo dňa 28. októbra 2016, právoplatným a vykonateľným dňa 24. decembra 2016, uznaná vinnou za trestný čin, ktorý je v zmysle § 17 Trestného zákona úmyselným trestným činom. Správny súd preto skúmal, či prišlo k zahladeniu odsúdenia za tento trestný čin.

13. So zreteľom na uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 13T/162/2016-133, zo dňa 25. februára 2020, právoplatné a vykonateľné toho istého dňa, vydaného podľa § 50 ods. 4 Trestného poriadku je zrejmé, že vo vzťahu k podmiennečnému trestu odňatia slobody uloženému žalovanej, sa žalovaná v skúšobnej dobe podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody osvedčila. Týmto rozhodnutím v danom čase však neprišlo k zahladeniu odsúdenia, nakoľko ešte plynula skúšobná doba určená v súvislosti s upustením od zvyšku trestu zákazu činnosti.

14. Z vyššie uvedeného uznesenia vyplýva, že skúšobná doba určená v súvislosti s upustením od zvyšku trestu zákazu činnosti, mala uplynúť 10. júna 2020. Dokazovaním však bolo zistené, že Okresný súd Vranov nad Topľou v zmysle § 70 ods. 1 Trestného zákona nerozhodol o tom, že žalovaná sa osvedčila, alebo o vykonaní zvyšku trestu žalovanou.

15. Nakoľko Okresný súd Vranov nad Topľou nerozhodol do jedného roka od uplynutia skúšobnej doby, teda do 10. júna 2021, v zmysle § 70 ods. 3 Trestného zákona prišlo k stavu, že trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo bol vykonaný dňom právoplatnosti uznesenia o podmiennečnom upustení od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti, teda dňom 18. októbra 2018. K uvedenému stavu mohlo prísť za predpokladu, že žalovaná v postavení odsúdenej nezavinila nevydanie rozhodnutia Okresným súdom Vranov nad Topľou podľa § 70 ods. 1 Trestného zákona.

16. Vykonaným dokazovaním nebolo zistené, že by k nevydaniu rozhodnutia podľa § 70 ods. 1 Trestného zákona prišlo vinou žalovanej. Bolo preukázané, že k nevydaniu rozhodnutia prišlo z dôvodu pripojenia spisu k inému konaniu. Pokiaľ by neprišlo k pripojeniu spisu k inému konaniu, rozhodnutie podľa § 70 ods. 1 Trestného zákona by s ohľadom na pokyn na č. l. 152 bolo s najväčšou pravdepodobnosťou Okresným súdom Vranov nad Topľou vydané.

17. V zmysle § 92 ods. 2 v spojení s § 32 písm. g) Trestného zákona k zahladeniu odsúdenia za trest zákazu činnosti dochádza jeho vykonaním. So zreteľom na uvedené skutočnosti v bodoch 14-16 prišlo k zahladeniu trestu zákazu činnosti už 18. októbra 2018. K celkovému zahladeniu odsúdenia žalovanej tak prišlo 25. februára 2020, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 13T/162/2016-133, pretože v zmysle § 50 ods. 7 Trestného zákona sa vyslovením o osvedčení sa žalobkyne hľadá na ňu, akoby nebola odsúdená.

18. Konanie vedené Okresným súdom Vranov nad Topľou, sp. zn. 12T/12/2016, nie je ukončené. Z dôvodu, že žalovaná v tomto konaní doposiaľ nebola právoplatne odsúdená za trestný čin, hľadá sa na ňu v zmysle § 2 ods. 4 Trestného poriadku ako na nevinnú.

19. Správny súd si zabezpečil volebnú dokumentáciu, ale s ohľadom na žalobné námietky a obranu nebolo potrebné volebnú dokumentáciu otvárať.

V. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

20. Správny súd s ohľadom na vyššie konštatované skutočnosti nezistil, že by žalovaná v čase výkonu svojho pasívneho volebného práva bola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin, pri ktorom by odsúdenie nebolo zahladené. Žalovaná teda splňala podmienku pasívneho volebného práva uvedenú v § 6 písm. b) volebného zákona. Z tohto dôvodu správny súd vyhodnotil žalobu ako nedôvodnú a rozhodol podľa § 312j ods. 1 SSP spôsobom, ktorý je uvedený vo výroku tohto rozsudku.

21. Správny súd priznal žalovanej podľa § 168 SSP náhradu účelne vynaložených trov konania, nakoľko túto náhradu možno od žalobcu spravodlivo požadovať. Žalovaná bola v konaní voči žalobcovi plne úspešná, pričom ako účastníčka konania má postavenie fyzickej osoby. Správny súd preto považoval za nespravodlivé, aby žalovaná hradila účelne vynaložené náklady v spore, ktorý sama neiniciovala a v ktorom bola voči žalobcovi úspešná.

22. Tento rozsudok prijal správny súd jednomyselne.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.